

Hora: nečekaný a vzrušující Naharin

[Ivana Kloubková](#), 19.03.2023 12:12

<https://operaplus.cz/hora-necekany-a-vzrusujici-naharin/?pa=1>

<https://operaplus.cz/hora-necekany-a-vzrusujici-naharin/?pa=2>

Šéfka baletu Národního divadla moravskoslezského v Ostravě (NDM) Lenka Dřimalová označila uvedení inscenace *Hora* v choreografii světově uznávaného tvůrce a velké osobnosti současného tance Ohada Naharina za událost sezóny. Naharinova díla jsou stále živá a aktuální a jeho tvorba je žádaná na předních scénách světových baletních souborů. Slavný tanečník Michail Baryšnikov řekl pro izraelský deník Haaretz: „Ohad přitahuje ty nejlepší tanečníky na světě. Nikdy jsem neviděl takovou kombinaci krásy, energie a techniky.“

Témata: [Arianna Marchiori](#) [Aurora Donadiós](#) [Avi Yona](#) [Bueno \(Bambi\)](#) [Balet Národního divadla moravskoslezského](#) [Barnaby James Packham](#) [Eri Nakamura](#) [Ida Frau](#) [Isao Tomita](#) [Mario Sobrino](#) [Národní divadlo moravskoslezské](#) [Nataša Novotná](#) [Ohad Naharin](#) [Patryk Zamojski](#) [Rei Masatomi](#) [Rita Pires](#) [Shino Sakurada](#) [Gene David Goodman](#) [Yu Matsumoto](#)

Národní divadlo moravskoslezské – Ohad Naharin: *Hora* (Gene David Goodman, Barnaby James Packham, Arianna Marchiori, Mario Sobrino, Eleonora Ancona, Yu Matsumoto, Aurora Donadiós, foto Serghei Gherciu)

Práce **Ohada Naharina** byla v České republice již několikrát prezentována, a to jednak v podání originální izraelské Batsheva Dance Company (v r. 2015 s inscenací *Last Work* v rámci festivalu Tanec Praha), tak v interpretaci tuzemských či zahraničních souborů. Pražské Národní divadlo dostalo možnost nastudovat choreografii *Decadance* (2015). V r. 2008 zařadil soubor 420PEOPLE do svého repertoáru Naharinovo *B/olero* jako duet v podání

Nataši Novotné a Rei Watanabe. Tato choreografie se objevila ve stejné interpretaci i v NDM jako součást inscenace *Dva světy/Jeden svět* v r. 2016. Přesto je uvedení *Hory* mimořádnou událostí. Na českém jevišti se poprvé objevuje Naharinovo kompletní celovečerní dílo, které představuje možnosti choreografického jazyka gaga, o kterém sám Naharin v programu k inscenaci nadšeně vypráví: „*Více si uvědomujeme svou formu. Pociťujeme nekonečnost možností. Zkoumáme vícerozměrný pohyb. Měníme své pohybové návyky tím, že nacházíme nové. Překračujeme své známé hranice...*“

Národní divadlo moravskoslezské – Ohad Naharin: Hora (Rita Pires, Yu Matsumoto, foto Serghei Gherciu)

Mnohoznačnost výkladu tématu – mnohoznačnost choreografického uchopení

Název, který Naharin pro své dílo zvolil, nabízí řadu výkladů. Hora nebo horo je tradiční rumunský lidový tanec, který znázorňuje „život“ a je tančen i jinde na Balkáně, v Moldavsku ale i Izraeli. Tančí se v kruhu, tanečníci se drží za ramena, a tak se symbolicky vzájemně propojují. V jiných jazycích však slovo hora má různé významy – ve španělštině a portugalštině znamená „čas“ nebo „hodina“, ve švédštině či norštině by mohla být dokonce „děvkou“, v češtině je hora geologickým útvarem, vrcholem, vyvýšeninou.

Naharin přirovnal *Horu* k hřišti s jedenácti hráči s vlastními pravidly. Tanečníci sedí v pozadí jeviště na dlouhé lavici na pomyslné „střídačce“. Během hodinového představení zůstávají na pódiu a čekají, až na ně přijde řada. Zpočátku vstupují do prostoru jednotlivě, individualizovaně. Každý má svůj vlastní pohybový jazyk, z jehož motivů vytváří Naharin jasnou konstrukci, která je ale vzápětí dekonstruována značnou turbulentní a chaotickou energií. Ústředním motivem, ke kterému se choreograf vždy vrací, je pohyb řady – skupiny tanečníků kráčejících od zadního horizontu směrem na forbínu, stojících v čisté baletní páté pozici se zlomenými zápěstími v bok. Po klidném soustředěném nástupu se před zraky diváka začne odvíjet neuvěřitelný kaleidoskop obrazů, rychlých změn nálad a nevídaných pohybových nápadů.

Národní divadlo moravskoslezské – Ohad Naharin: Hora (Arianna Marchiori, Mario Sobrino, Francesco Fasano, foto Serghei Gherciu)

Naharin je znám svou jedinečnou muzikálností a ve svých dílech využívá různé mixy hudby napříč žánry. Rozptyl a jistá bezbřehost v hudebním výběru může být pro někoho nepochopitelná, ale pro Ohada Naharina je typická a záměrná. Tentokrát se nechal inspirovat dílem průkopníka elektronické hudby, japonského hudebního skladatele **Isaoa Tomity**. Ten svým studiovým albem *Snowflakes Are Dancing* vydaným v r. 1974, zásadně ovlivnil hudbu konce 20. století. Tomitovo album se skládá z jeho úprav klasických děl Clauda Debussyho pomocí syntezátoru. Myšlenka přetvořit známé „klasické“ ve „zvláštní a originální“ funguje jak v hudbě, tak v choreografii. Ohad Naharin vybral několik známých klasických skladeb – např. úryvky z Debussyho *Faunova odpoledne*, Musorgského *Obrázků z výstavy*, Richarda Strausse, Edvarda Griega či z ústředního hudebního motivu z filmu *Hvězdné války*. V rukou Isaoa Tomity získaly tyto skladby futuristický nádech a originální zvuk. Stejně tak v Naharinově choreografii můžeme najít určité odkazy vycházející z taneční historie, jako je např. forma paží ve slavné *Serenádě* George Balanchina nebo postoj Fauna v Nižinského choreografii. V určitých meditativních momentech, zastaveních a nadechnutích se Naharin obejde zcela bez hudby a tanec se odehrává v naprostém tichu.

Drzý a vzrušující je i vizuál inscenace z tvůrčí dílny **Avi Yony Buena**, který vystupuje pod přezdívkou **Bambi** a je autorem scény i světelného designu. Jasně ohraničený prostor „hřiště“ je tvořen jedinou zelenou jedovatou fluorescenční barvou, kterou můžeme chápat jako jarní zeleň, symbol rovnováhy nebo si ji můžeme spojit s typickým obrazem mimozemšťana, pokud ji doplníme o hudbu z filmu *2001: Vesmírná odysea*.

Národní divadlo moravskoslezské – Ohad Naharin: Hora (Eleonora Ancona, foto Serghei Gherciu)

Tanečník na prvním místě

Jakkoli všechny složky inscenace do sebe zapadají jako geniální puzzle, v centru veškerého jevištního dění jsou bez diskuse tanečníci. Jejich vypracovaná těla oblečená do jednoduchých černých trikotů bez rukávů a krátkých kalhot či sukýnek (kostýmy **Eri Nakamura**) vystupují kontrastně ze všudypřítomné zeleně. Naharin vyžaduje od tanečníků absolutní odevzdání, jejich totální fyzické i psychické zapojení. Musí mít vytříbenou techniku, plasticitu, explozivitu a absolutní soustředění. Tančit Naharina je skutečně náročné a je až na hranici lidských možností. Vidíme tanečníky, kteří se ze současných lidí mění ve zvířata i děti. Využívají hlubokých plíe, záklonů, roztěkanosti i nervozity pohybu. Překvapivé jsou skoky z lehu na zemi. Množství bláznivých, vzrušujících a nečekaných pohybů ohromuje publikum. Žádný pohyb ale není formální. Má svůj význam, výraz či pocit. V jednotlivých duetech je obrovské množství lásky i nenávisti. Naharin často propojuje a zaměňuje mužský a ženský pohybový princip. Nebojí se použít i smyslnost, křik a sebeuspokojení. Na druhou stranu využívá jednoduchý hravý pohyb s notnou dávkou humoru. V představení je vše – lidské i nelidské, radostné i kruté. Nezapomenutelné jsou okamžiky evokující odsouzení k smrti a jejich pochod po kolenou se svázanýma rukama, dívky, které v sedě zaměřují své nohy jako hledáčky kulometů či stále padající a znovu se zdvihající popravené ve válečné vřavě.

Pro tanečníky ostravského baletního souboru byla práce na inscenaci *Hora* určitě velkou výzvou. Patrná byla jejich maximální koncentrace a odevzdanost věci. Jejich těla jsou připravena udělat cokoli. Mají dostatek energie i technických zkušeností. Originální interpretaci Batscheva Dance Company jsem bohužel neviděla, a tak těžko mohu srovnávat. V Ostravě sborové výstupy fungovaly bezchybně, jen v některých sólových či duetových výstupech mohli tanečníci přidat na syrovosti a výrazovém nasazení. Tady vidím určitou rezervu a možnost růstu jinak bezchybného výkonu všech účinkujících.

Balet NDM má na svém repertoáru světovou inscenaci světového choreografa a na to musí být právem hrdý. Velkou zásluhu na jejím uvedení má bezesporu **Nataša Novotná**, která nyní pracuje jako repetitorka současného repertoáru baletu NDM a má osobní vztah k Ohadu Naharinovi nejen jako interpretka jeho choreografií, ale hlavně jako certifikovaná lektorka jeho tanečního tréninku gaga. Naharinova *Hora* jen plná inspirujících překvapení a udivujících protikladů. Působí skrze svou fyzikalitu, dynamiku, rytmus a texturu pohybu. Překypuje dravostí, provokací, šílenstvím, samotou, solidaritou a humorem. Každý si v ní najde něco svého. Co mě na Naharinově práci nejvíce přitahuje? Je to krása i hrůza vyvážená na miskách vah. Hora nekončí tragicky, má v sobě optimismus, vášně a chuť žít.

Národní divadlo moravskoslezské – Ohad Naharin: Hora (Shino Sakurado, foto Serghei Gherciu)

Hora

Choreografie: Ohad Naharin

Scéna: Avi Yona Bueno (Bambi)

Světelný design: Avi Yona Bueno (Bambi)

Hudební aranžmá: Isao Tomita (kromě skladby data matrix, jejímž autorem je Rjódži Ikeda)

Zvukový design: Maxim Waratt

Kostýmy: Eri Nakamura

Design lavice: Amir Raveh

Nastudování choreografie: Matan David, Hani Sirkis

Světová premiéra 18. 5. 2009 – Jeruzalémské divadlo Izrael

Koprodukce: Montpellier Danse 2010 a Lincoln Center Festival, New York

Psáno z české premiéry 16. 3. 2023, Divadlo Jiřího Myrona, Ostrava

Obsazení:

Aurora Donadiós, Ida Frau, Arianna Marchiori, Yu Matsumoto, Rita Pires, Shino Sakurado

Gene David Goodman, Rei Masatomi, Barnaby James Packham, Mario Sobrino, Patryk Zamojski

Isao Tomita aranžoval a remixoval skladby těchto autorů:

Modest Petrovič Musorgskij: *Obrázky z výstavy – Katakomby*

Joaquín Rodrigo: *Aranjuezský koncert*

Richard Strauss: *Tak pravil Zarathustra* (Vesmírná fantazie – téma z filmu 2001: *Vesmírná odysea*)

Richard Wagner: Jízda valkýr z opery *Valkýra*

Richard Wagner: Předehra k opeře *Tannhauser*

Charles Edward Ives: *Nezodpovězená otázka*

Edvard Hagerup Grieg: Solvejžina píseň ze scénické hudby k Ibsenově dramatu *Peer Gynt*

John Williams: ústřední hudební motiv z filmu *Hvězdné války*

Jean Sibelius: *Valse triste*

Claude Debussy: *Faunovo odpoledne*

Claude Debussy: *Bergamská suita*